
Zorgvuldig en Veelbelovend Onderwijs

Programma van de 34^e Onderwijs Research Dagen

6 – 8 juni 2007

Groningen

Georganiseerd door het GION, Gronings Instituut voor
Onderzoek van Onderwijs, onderdeel van de Faculteit Gedrags-
en Maatschappijwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen.

Onder auspiciën van: de Vereniging voor Onderwijs Research
(VOR) en het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek (VFO).

Voorwoord

Van 6 tot en met 8 juni vinden de 34^e Onderwijs Research Dagen plaats in Groningen. Dit jaar georganiseerd door het GION, Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs, van de Rijksuniversiteit Groningen, in samenwerking met het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek (VFO) en de Vereniging voor Onderwijsresearch (VOR).

Sinds de eerste ORD in 1974 biedt dit jaarlijks terugkerend congres onderwijsonderzoekers de gelegenheid de resultaten van hun onderzoek te presenteren en te delen met collega-onderzoekers en collega's uit de onderwijspraktijk.

Onderzoek van onderwijs vindt plaats vanuit een toegepast perspectief: het vermeerderen van onze kennis over het onderwijs mede met het oog op het optimaliseren van de onderwijspraktijk. De keuze voor het thema van de 34^e editie van de ORD hangt daar direct mee samen, en past in de Groningse traditie van onderzoek naar effectief onderwijs. Die traditie kenmerkt zich door een inhoudelijk en een methodische invalhoek. Inhoudelijk gaat het daarbij om de zorg voor en begeleiding van leerlingen in het onderwijs. Daarmee zijn niet alleen de zogenaamde risicoleerlingen bedoeld, maar ook de leerlingen die minder uit hun talent halen dan mogelijk is. De methodische invalhoek betreft de vraag of nieuwe, veelbelovende aanpakken aantoonbaar doeltreffend zijn.

Het centrale thema wordt ingeleid door Robert Slavin, die een groot deel van zijn wetenschappelijke carrière heeft besteed aan de zoektocht naar een zodanige inrichting van het onderwijs dat dit voor alle leerlingen aantoonbaar tot succes leidt. Paul Chandler zal in zijn keynote ingaan op de effecten van meer gestructureerde versus meer open vormen van leren, waarbij tevens wordt nagegaan of dergelijke effecten anders uitpakken voor meer en minder getalenteerde leerlingen. Dai Hounsell wijdt zijn keynote aan de vraag hoe effectieve leeromgevingen in het hoger onderwijs eruit zien. Naast deze drie keynotes, worden er verder nog lezingen op uitnodiging verzorgd door Christina Salmivalli en Pol van Lier, Frans Janssens, Jeroen van Merriënboer, Wim Nijhof en Thea Peetsma.

De Programmaraad voor Onderwijsonderzoek van NWO organiseert een speciaal symposium gewijd aan de nieuwe COOL⁵⁻¹⁸ cohorten, waarbij het Cito, GION, ITS en SCO-Kohnstamm in samenwerking met het CBS vanaf 2007/2008 om de drie jaar grote groepen leerlingen op hun weg door het onderwijs zullen volgen. En zoals elk jaar bij de ORD vormen de paper- en posterpresentaties en de symposia voorgesteld door de onderzoekers zelf het hoofdbestanddeel van het congres. In bijna 100 sessies presenteren Vlaamse en Nederlandse, beginnende en gevorderde onderwijsonderzoekers zelf uitgebreid de jongste inzichten. Een woord van dank aan hen, omdat met name zij deze 34^e ORD tot een succes zullen maken.

Prof. Dr. Roel Bosker
Voorzitter ORD 2007

Inhoud

Organisatie ORD 2007	4
Programma woensdag 6 juni	5
Programma donderdag 7 juni	6
Programma vrijdag 8 juni	7
Keynotes	8
Praktische informatie	10
Parallelsessie 1, woensdag 15:15 – 17:00	11
Parallelsessie 2, donderdag 9:00 – 10:30	15
Parallelsessie 3, donderdag 11:00 – 12:15	19
Parallelsessie 4, donderdag 14:15 – 15:30	23
Parallelsessie 5, donderdag 16:00 – 17:30	27
Parallelsessie 6, vrijdag 10:30 – 12:15	32
Parallelsessie 7, vrijdag 13:15 – 15:00	37

Organisatie van de ORD 2007

Algemeen	Roel Bosker Simone Doolaard Annemieke Jacobse m.m.v. Groningen Congresbureau
Methodologie en Evaluatie	Marie-Christine Opdenakker Anton Béguin Jean-Pierre Verhaeghe
ICT en Onderwijs	Egbert Harskamp Jeroen van Merriënboer Martin Valcke
Lerarenopleiding en Leraarsgedrag	Douwe Beijaard Theo Bergen Antonia Aelterman
Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie	Truus Harms Marcel van der Klink & Loek Nieuwenhuis Isabel Raemdonck & Martin Valcke
Hoger onderwijs	Ellen Jansen & Adriaan Hofman Paul Peters Jan Elen
Curriculum	Hilda Amsing Wilmad Kuiper Nadine Engels
Beleid en organisatie	Roelande Hofman Adrie Visscher Peter van Petegem
Onderwijs en samenleving	René Veenstra Lex Herweijer Jan Van Damme
Leren en instructie	Greetje van der Werf Bregje de Vries Wim Van Dooren
Leerling- en onderwijsbegeleiding	Alexander Minnaert Wim Meijer Elke Struyf

Programma woensdag 6 juni

11:30 – 13:00	Registratie	Centrale hal
13:00	Start plenaire programma	Springerzaal
13:00 – 13:05	Welkom door de congresvoorzitter Roel Bosker	
13:05 – 13:20	Opening door Burgemeester Jacques Wallage	
	*** Helaas is Burgemeester Wallage verhinderd. Hij zal vervangen worden door een Gronings cultureel hoogtepunt... ***	
13:20 – 13:30	Welkom namens de VOR door Wim Jochems en namens het VFO door Peter van Petegem	
13:30 – 14:20	Keynote: Robert Slavin Johns Hopkins University Evidence-Based Reform in Education: Adventures at the Intersection of Research and Policy. VOORZITTER: ROEL BOSKER REFERENT: BERT CREEMERS	
14:20 – 14:45	– Uitreiking VOR-VFO Dissertatieprijs door Nico Verloop – Uitreiking prijs beste artikel Pedagogische Studiën door Wim Jochems – Uitreiking prijs Begeleider van het jaar door Roeland van der Rijst	
14:45-15:15	Pauze: koffie en thee	Springerfoyer
15:15-17:00	Parallelsessie 1	Alle zalen
18:00-19:00	Receptie, aangeboden door het Gezamenlijk Gastheerschap. Welkomswoord door de Rector Magnificus Frans Zwarts.	Academiegebouw Broerstraat 5

Pedagogische Studiën zal ook dit jaar een themanummer samenstellen met daarin de beste papers die op de ORD gepresenteerd worden. De divisiecoördinatoren is gevraagd daarvoor papers te nomineren.

Ook zal er weer een Kroniek verschijnen. Per divisie zijn Nederlandse en Vlaamse onderzoekers benaderd om hieraan een bijdrage te leveren

Programma donderdag 7 juni

9:00 – 10:30	Parallelsessie 2	Alle zalen
10:30 – 11:00	Pauze: koffie en thee	Springerfoyer
11:00 – 12:15	Parallelsessie 3	Alle zalen
12:15 – 13:15	Lunch	Springerfoyer
12:15 – 13:15	VOR-ledenvergadering Lunch staat klaar in de zaal	Zaal 11
12:15 – 13:15	VFO-ledenvergadering Lunch staat klaar in de zaal	Zaal 10
13:15 – 14:15	Keynote: Paul Chandler Faculty of Education, University of Wollongong Is discovery learning ever going to work? Comparisons of example based vs guided discovered techniques using gifted and non- gifted students. VOORZITTER: GREETJE VAN DER WERF REFERENT: WOUTER VAN JOOLINGEN	Springerzaal
14:15 – 15:30	Parallelsessie 4	Alle zalen
15:30 – 16:00	Pauze: koffie en thee	Springerfoyer
16:00 – 17:30	Parallelsessie 5	Alle zalen
19:00 – 23:00	Congresdiner	A-kerk Akerkhof 2
Vanaf 21:30	VPO-borrel	De Koffer, Nieuwe Blekerstraat 1

Op donderdag kunt u in de Springerfoyer een beperkt aantal stands bezoeken.

Programma vrijdag 8 juni

9:00 – 10:00	Keynote: Dai Hounsell University of Edinburgh Investigating and enhancing undergraduate teaching-learning environments. VOORZITTER/REFERENT: ADRIAAN HOFMAN	Springerzaal
10:00 – 10:30	Pauze: koffie en thee	Springerfoyer
10:30 – 12:15	Parallelsessie 6	Alle zalen
12:15 – 13:15	Lunch	Springerfoyer
12:15 – 13:15	Lunchen met professoren: Prof. dr. Greetje van der Werf Prof. dr. Dai Hounsell Prof. dr. Frans Janssens (vervalt) Prof. dr. Geert Kelchtermans Prof. dr. Martin Mulder Prof. dr. Elly de Bruijn Prof. dr. Jan van Driel	Restaurant
	Voor het Lunchen met professoren heeft u zich bij uw aanmelding op moeten geven.	
13:15 – 15:00	Parallelsessie 7	Alle zalen
15:00	Borrel	Springerfoyer

Keynotes

Plenaire keynotes:

Robert Slavin is Co-Director van het 'Center for Research on the Education of Students Placed at Risk' aan Johns Hopkins University en voorzitter van de 'Success for All Foundation'. Hij is (co)auteur van meer dan 200 artikelen en 15 boeken, waaronder '*Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice*', '*Preventing Early School Failure*', '*Every Child, Every School: Success for All*' en '*Show Me the Evidence: Proven and Promising Programs for America's Schools*'. Hij heeft vele prijzen gewonnen voor zijn werk en zal de ORD 2007 openen met een lezing over het centrale thema: zorgvuldig en veelbelovend onderwijs.

Keynote: Woensdag 13:30 – 14:20: Evidence-Based Reform in Education: Adventures at the Intersection of Research and Policy. (Springerzaal)

Paul Chandler is Professor and Dean of Education, University of Wollongong in Australië. Zijn onderzoek concentreert zich rond het toepassen van cognitieve psychologie principes bij het leren en instructie, de effecten van het werken onder tijdsdruk op het gebruik van cognitieve strategieën en adaptieve instructie. Daarbij speelt het gebruik van ICT een belangrijke rol. Hij heeft tevens onderzoek gedaan in het beroepsonderwijs. Hij verzorgt een lezing voor de divisies Leren en Instructie en ICT en Onderwijs.

Keynote: Donderdag 13:15 – 14:15: Is discovery learning ever going to work? Comparisons of example based vs guided discovered techniques using gifted and non-gifted students. (Springerzaal)

Dai Hounsell is Professor of Higher Education aan de University of Edinburgh, waar hij het 'Teaching, Learning and Assessment Centre' heeft opgericht. Hij had de leiding over het 'Enhancing Teaching-Learning Environments in Undergraduate Courses Project'. Tot voor kort was hij hoofdredacteur van het internationale tijdschrift 'Higher Education'. Hij heeft vele publications op zijn naam staan waaronder '*The Experience of Learning*' en '*How students learn*'. Zijn belangrijkste onderzoeksthema's zijn learning and teaching in higher education, in het bijzonder de rol van assignments, assessments en feedback. Dai Hounsell verzorgt onder andere een keynote voor het thema 'Hoger Onderwijs'.

Keynote: Vrijdag 9:00 – 10:00: Investigating and enhancing undergraduate teaching-learning environments. (Springerzaal)

Keynotes in parallelsessies:

Christina Salmivalli en **Pol van Lier** zullen lezingen verzorgen vanuit het thema Onderwijs en Samenleving. Christina Salmivalli is als hoogleraar verbonden aan de universiteiten van Turku, Finland en Stavanger, Noorwegen. Zij is een jonge,

vooraanstaande onderzoekster op het terrein van pesten. Salmivalli publiceerde in gerenommeerde tijdschriften als *Child Development*, *Developmental Psychology*, *International Journal of Behavioral Development* en *Aggressive Behavior*. Met name haar onderzoek naar de effecten van anti-pestprogramma's past uitstekend bij het centrale thema van de ORD 2007.

Keynote: Donderdag 11:00 - 12:15: From peer putdowns to peer support: The national anti-bullying program in Finland. (Zaal 10)

Pol van Lier promoveerde in 2002 op het effectief gebleken, preventieve programma Taakspel. Hij is momenteel werkzaam aan de VU in Amsterdam.

Keynote: Donderdag 16:00 – 17:30: Taakspel, een preventieve interventie gericht op de reductie van gedragsproblemen op school: Wat is het? Werkt het? Hoe werkt het? (Zaal 10)

***** VERVALT *** Frans Janssens** is bijzonder hoogleraar 'School Inspection and Accountability' bij de vakgroep 'Educational Organisation and Management' aan de Universiteit Twente. Hij is vanaf 1988 werkzaam bij de Inspectie van het Onderwijs na een aantal jaar leerkracht te zijn geweest in het basisonderwijs en onderzoeker bij het Cito. Vanaf 2003 combineert hij zijn werk bij de Inspectie met onderzoekswerk aan de Faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente. In 2005 verscheen zijn inaugurele rede '*Toezicht in discussie. Over onderwijstoezicht en Educational Governance*'. Frans Janssens verzorgt een keynote voor het thema 'Beleid en Organisatie'.

*Keynote: Donderdag 11:00 – 12:15: Het effect van het onderwijstoezicht op de kwaliteit van het primair onderwijs. (Zaal 12) *** VERVALT ****

Jeroen van Merriënboer is hoogleraar en directeur van het onderzoeksprogramma van het OTEC. In 2000 werd hij door het tijdschrift *Training* uitgeroepen tot een van 's werelds 'thought leaders' op het gebied van onderwijstechnologie. In 2002 ontving hij de International Contributions Award van de AECT voor de belangrijke bijdragen die hij over de jaren heen heeft geleverd aan de onderwijstechnologie. Hij is de ontwikkelaar van het 4C/ID model voor onderwijsontwerp. Hij verzorgt een lezing voor het thema ICT en onderwijs.

Keynote: Donderdag 11:00 – 12:15: ICT voor Complex Leren. (Zaal 13)

Wim Nijhof bespreekt de raakvlakken van educatie en HRM vanuit het thema Bedrijfsopleidingen, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Hij heeft een lange staat van dienst op dit thema. Wim Nijhof is in september 2006 met emeritaat gegaan, nadat hij 25 jaar aan de Universiteit Twente heeft gewerkt. Hij is als adviseur en als initiatiefnemer betrokken geweest bij tal van (beleids)commissies en onderzoeksprogramma's. *Keynote: Vrijdag 13:15 – 15:00: Sturen op evidentie. Op ramkoers in het beroepsonderwijs. (Zaal 14)*

Thea Peetsma is momenteel werkzaam als senior onderzoeker bij het SCO-Kohnstamm-Instituut, Universiteit van Amsterdam. Ze heeft daar onderzoek uitgevoerd op vele terreinen waaronder de relatie tussen psychosociaal functioneren en schoolprestaties, welbevinden, motivatie en zelfconcept. Ook op het terrein van zorgleerlingen en de zorgstructuur heeft zij onderzoek gedaan. Zij verzorgt een keynote voor het speciale ORD 2007-thema Leerling- en onderwijsbegeleiding. *Keynote: Donderdag 11:00 – 12:15: Leerling- en onderwijsbegeleiding. (Zaal 11)*

Praktische informatie

- In heel Martiniplaza geldt een rookverbod
- In de theaterlounge is een bewaakte garderobe. Het gebruik is gratis
- De Springerzaal, die in gebruik is voor de plenaire sessies, heeft een capaciteit van 370 stoelen. Mocht het aantal bezoekers van deze sessies boven de 370 uitkomen dan zal in de Springerfoyer een videoregistratie te zien zijn.
- In de voorfoyer is het internetcafe geopend. Het is in Martiniplaza ook mogelijk om draadloos te internetten.
- Posterborden worden opgesteld in de zijfoyer.
- De registratiebalie in de voorfoyer is geopend op woensdag vanaf 11:30 en op donderdag en vrijdag vanaf 8:30.
- Studenten van de RUG, die uw vragen kunnen beantwoorden, zijn te herkennen aan de groene polo's met opdruk.
- Tijdens de ORD wordt Martiniplaza ook gebruikt door 'Energiek Ondernemen'. Let dus op de bewegwijzering.
- Als u zich heeft opgegeven voor het congresdiner, dan heeft u daarvoor een voucher ontvangen. Wilt u die donderdagavond meenemen naar de A-kerk?
- Op donderdag om 12:15 zijn de ledenvergaderingen van de VOR en het VFO. Voor de bezoekers van de ledenvergaderingen staat de lunch klaar in de zaal. U hoeft dus niet eerst langs het buffet.
- Tegenover Martiniplaza is voldoende gelegenheid om betaald te parkeren.
- Martiniplaza ligt op 15 minuten lopen van het station. Met de bus (lijn 6 richting Hoornsemeer, 16 richting Martiniziekenhuis, 81, 82 en 85) is het ongeveer 5 minuten.
- De A-kerk en het Academiegebouw liggen op ongeveer 15 minuten lopen van het station. Verschillende bussen rijden die kant op. Bus 3 (richting Vinkhuizen) en 15 (richting Paddepoel) stoppen naast de A-kerk.

Parallelsessie 1, woensdag 15:15-17:00

Beleid & Organisatie

Zaal 1

Papersessie: Leiderschap en professionele ontwikkeling.

VOORZITTER: ROELANDE HOFMAN REFERENT: ADRIE VISSCHER

Zelfevaluatie en leerlingenparticipatie: een instrument voor leraren die leren van leerlingen.

Alexia Deneire & Peter Van Petegem

Effecten van leiderschap, organisatie en motivatie op professioneel leren van docenten.

Femke Geijsel, Peter Slegers, Meta Krüger & Reinoud Stoel

De rol van de schoolleider in de ontwikkeling van professionele leergemeenschappen.

Eric Verbiest, Christa Teurlings, Ramona van der Linden & Quinta Kools

Curriculum

Zaal 3

Symposium: Kenmerken van veelbelovend literatuuronderwijs. Didactische effecten op leesmotivatie.

Theo Witte

VOORZITTER: DICK SCHRAM REFERENT: GERT RIJLAARSDAM

Motiverend multicultureel literatuuronderwijs met eigentijdse literatuur.

Marianne Hermans

Literatuur leren lezen door vragen stellen; een motiverende didactiek.

Tanja Janssen

Effecten van programma's op leesattitude.

Mia Stokmans

Didactische handelingsoriëntaties voor motiverend literatuuronderwijs in het studiehuis.

Theo Witte

Hoger Onderwijs

Zaal 13

Symposium: Internationalisering van het hoger onderwijs: repercussies voor de aansluitingsproblematiek.

Dirk Tempelaar, Bart Rienties & M. van Wesel

VOORZITTER: WIM GIJSELAERS REFERENT: MIEN SEGERS

Mobiele studenten: motieven, belemmeringen, wensen?

Ellen Jansen, Marjon Bruinsma & Cor Suhre

Internationalisering; en de Nederlandse student?

Dirk Tempelaar

Internationalisering; hoe kunnen aankomende buitenlandse studenten beter voorbereid worden voor activerende leer-vormen?

Bart Rienties

Internationalisering; "Is projectwerk ook leren?" Inspelen op onderwijservaringen en -opvattingen bij het opzetten van acculturatieprogramma's voor studenten uit China.

Evelyn van der Veen

Hoger Onderwijs

Zaal 9A

Papersessie

VOORZITTER: SIEBRICH DE VRIES REFERENT: LYANDA VERMEULEN-KERSTENS

Rol-analyse als methode om een beroepsethiek voor docenten te ontwerpen.

Wes Holleman & Albert Pilot

Onderzoek naar opvattingen en strategieën van docenten Psychologie.

Mariska Knol, Kristine von Schmeling & Uulkje de Jong

Verschillen in onderwijsaanpak bij docenten hoger onderwijs: een integraal kader.

Ann Stes, Vincent Donche & Peter Van Petegem

Effectieve kwaliteitszorg en gemeenschappelijke waarden binnen HBO-opleidingen.

Jan Kleijnen

ICT in het Onderwijs

Zaal 12

Symposium: Begripsvorming met online simulaties.

Jan van der Veen

VOORZITTER & REFERENT: MARTIN VALCKE

Begripsvorming met online simulaties- inleiding.

Jan van der Veen

Samenwerkend onderzoekend leren in Co-Lab: simulaties en modellen.

Elwin Savelsbergh

Applets bij natuurkunde: simulaties in de lespraktijk.

Maarten van Woerkom & Frits Jansens

Look Experiment Design- Leren door ontwerpen van opdrachten voor simulaties.

Cornelise Vreman-de Olde

Leren over licht met applets.

Patrick Diepenbroek, Martijn van Raaij & Jan van der Veen

Leren & Instructie

Zaal 5

Symposium: De leerzaamheid van interacties in gezin, peuterspeelzaal en kleuterklas.

Kees de Gloppe

VOORZITTER: KEES DE GLOPPER REFERENT: JAN BERENST

Sociaal-culturele factoren, geletterd gezinsklimaat en vroege lees- en schrijfontwikkeling.

Roel van Steensel

Geletterdheid in leidster-kind interacties tijdens het uitzoeken van een boekje.

Marjolein Deunk

Cognitief uitdagende interacties met allochtone kinderen in de peuterspeelzaal.

Elma Nap-Kolhoff

Schooltaalkarakteristieken in interacties van 4-jarige Turkse kleuters en hun leerkrachten.

Rian Aarts

Leren & Instructie

Zaal 6

Papersessie: Authentieke onderwijssettings in het bèta-onderwijs.

VOORZITTER: JACOBIENE MEIRINK

REFERENT: BREGJE DE VRIES

PROMOVENDUS-REFERENT: ELLEN ROHAAN

'Laat je hersens kraken' in het praktijklokaal van een vmbo.

Martijn van Schaik, Jan Terwel & Bert van Oers

Factoren van invloed op interdisciplinair Bèta-Gamma denken in het hoger onderwijs op het gebied van life sciences.

Elsbeth Spelt, Harm Biemans, Pieterneel Luning, Martin Mulder, Hilde Tobi & Arnold Dijkstra

Gebruik van authentieke scheikundige modelleerpraktijken als contexten in het Voortgezet Onderwijs.

Gjalt Prins, Astrid Bulte & Albert Pilot

De haalbaarheid van een natuurwetenschappelijk curriculum dat gebaseerd is op authentieke handelingspraktijken.

Arthur Bakker, Hanna Westbroek, Kees Klaassen, Kerst Boersma & Albert Pilot

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 14

Symposium: Ontwikkelen van sociale competenties en communities van docenten met CSCL-arrangementen.

Ditte Lockhorst

VOORZITTER: WILFRIED ADMIRAAL

REFERENT: MONIQUE VOLMAN

Ontwikkeling van sociale competenties en communities van docenten.

Ditte Lockhorst & Wilfried Admiraal

Behoeften, problemen en wensen in de initiële lerarenopleiding.

Marjolein Dobber, Sanne Akkerman, Nico Verloop & Jan Vermunt

Samenwerken(d leren) van docenten in de duale lerarenopleiding.

Inne Vandyck, Perry den Brok, Jos Beishuizen & Albert Pilot

Percepties en praktijk van docenten voortgezet onderwijs met betrekking tot sociale competenties en community building.

Patricia Brouwer, Mieke Brekelmans, Robert Jan Simons & Loek Nieuwenhuis

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Symposium: Zorgleerlingen en leerlingenzorg in het basisonderwijs.

Ed Smeets

VOORZITTER: GUUSKE LEDOUX

REFERENT: GERRY REEZIGT

Varianten en effecten van leerlingenzorg op school en in de klas.

Ed Smeets

Zorgcapaciteit van leerkrachten: mogelijkheden en grenzen.

Mechtild Derriks

De schoolloopbaan van zorgleerlingen.

Ineke van der Veen

Methodologie en Evaluatie

Zaal 4

Symposium: Onderzoek naar lees en rekenstrategieën binnen de Periodieke Peiling van het Onderwijs Niveau.

Bas Hemker

VOORZITTER/REFERENT: BAS HEMKER

Kennis en toepassing van leesstrategieën: een verkennend onderzoek in groep 8 van het basisonderwijs.

Ineke Jongen & Fons Moelands

Balans van de kwaliteit van hoofdrekenen in de oplossingsprocedures van vijfdegraders.

Jean-Marie Kraemer

Verandering van strategiegebruik en daling van prestaties en bij cijferend vermenigvuldigen einde basisonderwijs.

Cornelis van Putten & Marian Hickendorff

Onderwijs & Samenleving

Zaal 10

Symposium: Bullying in the classroom. (Engelstalig/in English)

Liesbeth Aleva, Frits Goossens, Matty van der Meulen, Tjeert Olthof, Bram Orobio de Castro & Marjolijn Vermande

VOORZITTER: FRITS GOOSSENS

REFERENT: CHRISTINA SALMIVALLI

Bullying as a social strategy: children's involvement in bullying and their access to valuable resources.

Tjeert Olthof, Frits Goossens, Marjolijn Vermande, Matty van der Meulen & Liesbeth Aleva

Bullying roles and bullying-related subgroups: the case of children with hybrid profiles and their influence in the classroom.

Frits Goossens, Tjeert Olthof, Marjolijn Vermande & Pol van Lier

Social networks, participant roles in bullying and resource control strategies in school.

Matty van der Meulen & Marjolijn Vermande

Victims of Bullying in School: Theoretical and Empirical Indications for the Existence of three categories.

Marjolijn Vermande, Liesbeth Aleva, Bram Orobio de Castro, Matty van der Meulen, Tjeert Olthof & Frits Goossens

Being the Bully boy or the bullied boy? How narcissistic children are involved in bullying behavior.

Sander Thomaes & Bram Orobio de Castro

Onderwijs & Samenleving

Businessroom

Papersessie: Etnische en sekse-verschillen.

VOORZITTER: SJOERD KARSTEN

REFERENT: JEANETTE DOORNENBAL

De houding van basisschoolleerlingen jegens kinderen met een andere etnische achtergrond.

Joep Bakker, Eddie Denessen, Ben Pelzer, Martine Veneman & Sandra Lageweg

Islamitisch onderwijs in Nederland: kwaliteit en cohesie?

Anne Bert Dijkstra, L.S.J.M. Henkens & Frans Janssens

De achtergrond van seksespecifieke keuzes in het voortgezet onderwijs.

Karin Hoogeveen & Frank Studulski

Een verbindende schoolcultuur op multiculturele scholen.

Kathleen Torrance & Peter Gramberg

Parallelsessie 2, donderdag 9:00 – 10:30

Beleid & Organisatie

Zaal 1

Papersessie: Personeelsbeleid en kwaliteitsbeleid.

VOORZITTER: THEO VAN BATENBURG REFERENT: ROELANDE HOFMAN

IiP en IPB in het onderwijs.

Mathilde Berkvens, M. Vermeulen & Karin Bouwman-Brouwer

Verschillen in personeelsvoorziening bij scholen met verschillende achtergrondkenmerken en onderwijskwaliteit.

Rinske Doehri-Plomp & Kim Lincklaen Arriëns

Naar responsieve kwaliteitsmeting in het primair onderwijs.

Gerrit Vrieze, Tessa Marx, Erik de Gier & Wil van Esch

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Zaal 2

Symposium: Loopbaanleren.

Peter den Boer

VOORZITTER: FRANS MEIJERS

REFERENT: LOEK NIEUWENHUIS

PROMOVENDUS-REFERENT: KARIN TRUIJEN

De creatie van een krachtige loopbaanleeromgeving: monoloog, dialoog of dialoog?

Frans Meijers & Marinka Kuijpers

De rol van het POP en portfolio bij loopbaanbegeleiding in het (v)mbo: percepties van docenten en leerlingen.

Kariene Mittendorff & Wim Jochems

Curriculum

Zaal 3

Papersessie

VOORZITTER: HILDA AMSING

REFERENT: BERT CREEMERS & WILNA

MEIJER

De effectiviteit van cultuuraangepaste instructional design principes voor coöperatief leren in Azië.

Nguyen Phuong-Mai, Cees Terlouw & Albert Pilot

Natuuronderwijs en schrijfonderwijs met ICT geïntegreerd.

Joke Voogt, Susan McKenney, Mieke Smits & Willem Bustraan

Een onderwijsleerstrategie voor het thema evolutie en levensovertuiging.

Mariska Schilders, Kerst Boersma & Peter Sloep

Hoger Onderwijs

Zaal 9B

Papersessie

VOORZITTER: JESSICA STEUR

REFERENT: UULKJE DE JONG

Ontkoppelen van onderwijzen en (summatief) evalueren.

Joke Coens & Jan Elen

De kwaliteit van EVC voor universitair onderwijs: percepties van studenten, mentoren en assessoren.

Desirée Joosten-ten Brinke, Dominique Sluijsmans & Wim Jochems

Begeleiding in portfolio-onderwijs. Wat is een effectieve portfoliobegeleider?

Anouk Prop, Diana Dolmans, Tim Dornan, Erik Driessen & Jaine Shacklady

ICT in het Onderwijs

Zaal 9A

Papersessie

VOORZITTER: EGBERT HARSKAMP

REFERENT: MARTIN VALCKE

Verschillen in perceptie en wens bij leerlingen en leerkrachten in Vlaamse secundaire klassen informatica en ICT.

Fabian Di Fiore, Vincent Donche & Peter Van Petegem

ICT en onderwijsgelijkheid: leerlingverschillen in ervaringen met ICT-tools.

Irma Heemskerk

Het gebruik van computers in de klas: opvattingen van leraren en de rol van de school.

Ruben Hermans & Johan van Braak

Leren & Instructie

Zaal 5

Symposium: Psychologische determinanten van onderwijsresultaten.

Greetje van der Werf

VOORZITTER/REFERENT: BRAM BUUNK

Zijn illusies schadelijk voor de schoolloopbaan?

Maike Wehrens, Hans Kuyper, Bram Buunk & Greetje van der Werf

De impact van persoonlijkheid en sociale vergelijking op de onderwijsposities na 3 jaar.

Lyset Rekers-Momberg, Miranda Lubbers, Greetje van der Werf & Hans Kuyper

Het effect van vergelijking met anderen (dan vrienden).

Miranda Lubbers, Hans Kuyper & Greetje van der Werf

Leren & Instructie

Zaal 6

Papersessie: De invloed van attituden en motivatie.

VOORZITTER: TAMARA PLATTEEL

REFERENT: MARJON BRUINSMA

PROMOVENDUS-REFERENT: GIJS DE BAKKER

Motivatie en zelfregulatie van studenten bij schrijfopdrachten: ontwikkeling van een vragenlijst.

Hendrien Duijnhouwer & Karel Stokking

De invloed van attitude tot het vakgebied op de perceptie van de leeromgeving en leerstrategieën.

Jan Nijhuis & Mien Segers

De invloed van de lespraktijken en doelmatigheidsbeleving van leraren op de ontwikkeling van de motivatie van leerlingen om te leren.

Erik Thoonen, Thea Peetsma & Peter Slegers

De 'survey of attitudes towards statistics': een structuuranalyse.

Stijn Vanhoof, Ana Elisa Castro Sotos, Patrick Onghena & Lieven Verschaffel

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 14

Symposium: Het leren van docenten: verschillende manieren van aansturing.

Douwe Beijaard

VOORZITTER: DOUWE BEIJAARD

REFERENT: SANNEKE BOLHUIS

Netwerk als leeromgeving voor docenten: het leren onderwijzen van statistische onderzoeksvaardigheden.

Martha Witterholt, Martin Goedhart, Douwe Beijaard en Anne van Streun

Zelfregulatie van docenten in een duale opleiding.

Maike Endedijk, Mieke Brekelmans, Jan Vermunt, Perry den Brok & Nico Verloop

Het leren van beginnende docenten in een inductieprogramma.

Chantal Kessels, Klaas van Veen, Nico Verloop, Douwe Beijaard & Jan Vermunt

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 13

Papersessie: Instrumenten voor het bestuderen van veranderingen en cognities van docenten.

VOORZITTER: THEO BERGEN

REFERENT: JAN VAN DRIEL

PROMOVENDUS-REFERENT: CARLOS VAN KAN

De ontwikkeling van interpersoonlijke leerlingpercepties in nieuwe docent-klascombinaties, de eerste weken in een nieuwe klas.

Tim Mainhard, Perry den Brok, Mieke Brekelmans & Theo Wubbels

Het vaststellen van 'Pedagogical Content Knowledge' op het gebied van techniekonderwijs met behulp van een gesloten vragenlijst.

Ellen Rohaan, Ruurd Taconis & Wim Jochems

Implementatie van context-based lesmateriaal door docenten: een model en instrument voor de analyse van recente casussen.

Martin Vos, Ruurd Taconis, Wim Jochems & Albert Pilot

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Symposium: Naar een integraal zorg- en taalbeleid in het voortgezet onderwijs.

Hilde Hacquebord

VOORZITTER: HILDE HACQUEBORD

REFERENT: VOLGT

Naar een expertsysteem voor taaldiagnostisch onderzoek in het voortgezet onderwijs.

Hilde Hacquebord & Roelien Linthorst

Het Dyslexieprotocol Voortgezet Onderwijs in relatie tot schoolbreed taal- en zorgbeleid.

Ria Kleijnen & Berber Klein

Over taalbeleid gesproken.

Anke Herder & Jan Berenst

Functionele leesvaardigheidsontwikkeling als doorgaande lijn binnen het Praktijkonderwijs.

Sui Lin Goei, Ria Kleijnen, Esther Steenbeek-Planting, Maud van Druenen & Tessa Peters

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 12

Symposium: Zorgen voor interne begeleiding.

Alexander Minnaert & Wim Meijer

VOORZITTER: ALEXANDER MINNAERT REFERENT: VICTOR FELDER

Implementatie van de methodiek CLB.

Aly Veenstra

Wat houdt intern begeleiders bezig wanneer ze de training ‘Effectieve LeerlingBesprekingen’ volgen, bij het maken van de keuze van hun eindopdracht?

Machteld Schölvinck

Nog nieuwere perspectieven voor interne begeleiding.

Ineke Luyk

Leerlingbegeleiding bij kinderen met ADHD.

Nele Hermans, Veerle Vanhaute, Hilde Colpin & Pol Ghesquière

Methodologie & Evaluatie

Zaal 4

Symposium: Het gebruik van methoden van standaardbepaling bij centrale examens.

Anton Béguin

VOORZITTER: ANTON BÉGUIN REFERENT: HANS VOS

Standaardbepaling bij geïntegreerde praktijkexamens.

Piet Sanders

Standaardbepaling bij de januari examens.

Anton Béguin

Benchmarking of videotaped oral performances in terms of the CEFR.

Gunter Maris & Jose Noijons

Het koppelen van de centraal schriftelijke eindexamens voor moderne vreemde talen aan het CEFR.

Gunter Maris, Norman Verhelst, Jose Noijons & Henk Kuijper

Onderwijs & Samenleving

Zaal 10

Symposium: Bullying and victimization in school.*Miranda Sentse, Jelle Sijtsema, René Veenstra & Ron Scholte*

VOORZITTER: ANDREA DE WINTER

REFERENT: KARIN WIEFFERINK

Person-Group Dissimilarity in Involvement in Bullying and Its' Relation with Social Status.

Miranda Sentse

Do Bullies really have Dominance Goals? Testing the Assumption through Direct en Indirect Dominance Goals.

Jelle Sijtsema & René Veenstra

Friends as risks? An inquiry into the role of friendships in victimization.

Geertjan Overbeek

Wie bepaalt de norm in de klas voor wat leuk en niet-leuk is? Over de rol van de gehele klas en die van de prominente jongeren.

Jan Kornelis Dijkstra & René Veenstra

Onderwijs & Samenleving

Businessroom

Papersessie: Onderpresteren.

VOORZITTER: ANJA KNUVER

REFERENT: INGE DE WOLF

Groecurves voor spelling en rekenen van groep 3 tot en met 7; de invloed van individuele achtergrondkenmerken en klassensamenstelling.

Hans Luyten & Kim Schildkamp

Schakelklassen: een veelbelovende aanpak?

Lia Mulder, Guuske Ledoux & Karin Hoogeveen

Onderpresteren in het primair en voortgezet onderwijs.

Frederik Riemersma & Ralf Maslowski

Spijbelen aan het einde van het basisonderwijs en het begin van het voortgezet onderwijs. De invloed van sociale bindingen, zelfcontrole en doelverschuivingen.

*René Veenstra & Frank Tinga***Parallelsessie 3, donderdag 11:00 – 12:15**

Beleid & Organisatie

Zaal 12

Keynote: Het effect van het onderwijstoezicht op de kwaliteit van het primair onderwijs.*Frans Janssens****** VERVALT *****

VOORZITTER/REFERENT: ROELANDE HOFMAN

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Zaal 2

Papersessie

VOORZITTER: TRUUS HARMS

REFERENT: MARTIN VALCKE

Zelfbeoordeling van ondernemerscompetenties in een competentiegericht ontwikkelingsstraject.

Herman Baert & Cathy Camertijn

Onderzoek naar de systeemkenmerken die de participatie aan levenslang leren in de EU-15 beïnvloeden.

Ellen Boeren, Ella Desmedt, Steven Groenez, Gert Van den Broeck & Ides Nicaise

Predictoren voor zelfsturing in leer- en loopbaanprocessen van laaggeschoolde werknemers. De rol van individuele en organisatorische factoren.

Isabel Raemdonck

Curriculum

Businessroom

Keynote en forum: De bijdrage van curriculumonderzoek aan innovatie van het voortgezet onderwijs.

Jan van den Akker

Forumdeelnemers: *Jan van den Akker, Harrie Eijkelhof, Tjeerd Plomp, Marijn Meijer, Henk Pol & Anne van Streun*

VOORZITTER: WILMAD KUIPER

Hoger Onderwijs

Zaal 9A

Papersessie

VOORZITTER: KARIENE MITTENDORFF

REFERENT: JAN ELEN

PROMOVENDUS-REFERENT: ELSEBETH SPELT

Leerzaamheid van ontvangen feedback tijdens werkplekleren: de invloed van expertise van supervisor, initiatief van student en observatie.

Ally van Hell, Jan Kuks, Mirjam van Lohuizen & Janke Cohen-Schotanus

Using a checklist for characteristic of activities that stimulate effective professional development activities of medical teachers.

Mariska Leliveld, Jan van Tartwijk, Jan Bolk & Nico Verloop

ICT in het Onderwijs

Zaal 13

Keynote: ICT voor Complex Leren.

Jeroen van Merriënboer

VOORZITTER/REFERENT: EGBERT HASKAMP

Leren & Instructie Zaal 5

Papersessie: Het bevorderen van zelfgestuurd en ontdekkend leren.

VOORZITTER: FEMKE KIRSCHNER

REFERENT: MICHELLE HELMS-LORENZ

PROMOVENDUS-REFERENT: HENDRIEN

DUIJNHOUWER

Het activeren van voorkennis afhankelijk van de expertise van de student.

Sandra Wetzels, Liesbeth Kester & Jeroen van Merriënboer

Het opnemen van leeransen: invloed van advies en studentenkenmerken.

Geraldine Clarebout & Jan Elen

Stimuleren van ontdekkend leren met behulp van proceswerkbladen: effecten op taakprestaties.

Kim de Jong & Saskia Brand-Gruwel

Leren & Instructie Zaal 6

Papersessie: Leerstijl en leeromgeving als mediërende factoren.

VOORZITTER: MIRJAM BAKKER

REFERENT: ELLEN JANSEN

PROMOVENDUS-REFERENT: JESSICA STEUR

Het meten van doeloriëntaties van leerlingen in het competentiegerichte voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.

Maaïke Koopman, Peter Teune & Wim Jochems

De studie-aanpak van studenten en (de percepties van de) verwachtingen van een toets: kan een 'nieuwe' leeromgeving het verschil maken?

David Gijbels, Mien Segers & Elke Struyf

De samenhang tussen aspecten van leerstijl, de rol van studiebelasting en feedback en de evolutie in evaluatievoorkeuren van studenten.

Gert Vanthournout, David Gijbels & Chris Van Ginneken

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag Zaal 3

Papersessie: Competenties en loopbaan van leraren.

VOORZITTER: NANETTE BIENFAIT

REFERENT: JAN FOLKERT DEINUM

Case studies als bron voor docentcompetenties in multi-etnische klassen.

Perry den Brok, Maaïke Hajer & Dolly van Eerde

Competenties en repertoire van PO-leerkrachten.

Els Leenders & Ria van de Vorle

De loopbaan van allochtone leraren in het primair en voortgezet onderwijs.

Ruud van der Aa, Karima Azzouz & Gwen de Bruin

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag Zaal 14

Papersessie: Implicaties van bepaalde opleidings- en nascholingsdidactische aanpakken voor docenten.

VOORZITTER: MIEKE BREKELMANS

REFERENT: THEO BERGEN

Nascholing voor professionele ontwikkeling en schoolontwikkeling. Een gevalstudie over ontwerp en implementatie van een nascholingsdidactische visie.

Geert Kelchtermans & Katrijn Ballet

Interacties tijdens gezamenlijke reflectiebijeenkomsten van beginnende docenten: welke leiden tot verbreding van reflectie?

Paulien Meijer & Dineke Tigelaar

Interacties en gezamenlijke reflectieprocessen van docenten tijdens intervisiebijeenkomsten.

Dineke Tigelaar, Diana Dolmans, Paulien Meijer, Willem de Grave & Cees van der Vleuten

A comprehensive coaching model for effective teaching in school improvement contexts.

Jantine Kuijpers, Thoni Houtveen & Theo Wubbels

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Keynote: Leerling- en onderwijsbegeleiding.

Thea Peetsma

VOORZITTER/REFERENT: ALEXANDER MINNAERT

Methodologie & Evaluatie

Zaal 4

Symposium: In vivo en in vitro beoordeling: instrumenten voor rij-instructie en rijbekwaamheid.

Erik Roelofs & Marieke van Onna

VOORZITTER: PIET SANDERS

REFERENT: CEES GLAS

Videodossiers als bewijsvoering voor instructiebekwaamheid van rij-instructeurs. Een pilotstudie.

Erik Roelofs, Jan Vissers & Ilse Harms

Ontwikkeling van multimediale tests voor gevaarherkenning in het verkeer.

Bart Kappé, Marieke van Onna, Erik Roelofs, Jan Vissers & Reinoud Nägele

Constructie van een instrument voor de beoordeling van praktische rijvaardigheid.

Jolieke Mesken, Erik Roelofs, Gerard Straetmans, Jan Vissers & Reinoud Nägele

Onderwijs & Samenleving

Zaal 10

Keynote: From peer putdowns to peer support: The national anti-bullying program in Finland. (Engelstalig/in English)

Christina Salmivalli

VOORZITTER/REFERENT: RENÉ VEENSTRA

Onderwijs & Samenleving

Zaal 1

Symposium: VOCL'99: Profielkeuze, intern en extern rendement.

Greetje van der Werf

VOORZITTER/REFERENT: JAN VAN DAMME

De eerste fase na het VMBO.

Theo van Batenburg, Hanke Korpershoek & Greetje van der Werf

Zijn bèta's nerds?

Hanke Korpershoek, Hans Kuyper & Greetje van der Werf

Advies-specifiek rendement in VOCL'99, VOCL'93 en VOCL'89.

Hans Kuyper & Greetje van der Werf

Parallelsessie 4, donderdag 14:15 – 15:30

Beleid & Organisatie

Zaal 1

Symposium: Realiteit en uitdagingen van schoolleiders basisonderwijs.

Katrijn Ballet

VOORZITTER: KATRIJN BALLE

REFERENT: ERIC VERBIEST

De schoolleider tussen schoolteam en externe vernieuwingsdruk.

Katrijn Ballet & Geert Kelchtermans

De wisselwerking tussen functioneren en welbevinden van directeurs en factoren die daarmee samenhangen.

Geert Devos

De professionele ontwikkeling van directeurs Basisonderwijs.

Roland Vandenberghe

Transactioneel, transformatief of gespreid? Naar een geïntegreerde benadering van leiderschap in scholen.

Geert Kelchtermans & Jan Labbe

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Zaal 2

Symposium: Over leren en begeleiden in het VMBO.

Elly de Bruijn

VOORZITTER: ELLY DE BRUIJN

REFERENT: LIESBETH BAARTMAN

De klas als leergemeenschap voor beroepsvoorbereiding.

Annoesjka Boersma

Praktijktheorieën van docenten over competentiegericht vmbo.

Audrey Janssen-Seezink

Leren modelleren op kennisrijke werkplekken.

Martijn van Schaik

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie /

Businessroom

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Forum: Werkpleklerin de school.

Corinne van Velzen

Inleiders: *Douwe Beijaard & Robert Jan Simons*

Discussianten (onder voorbehoud): *Lidewey van der Sluis, Geert ten Dam, Corinne van Velzen*

VOORZITTER: RUUD KLARUS

Hoger Onderwijs

Zaal 9A

Papersessie

VOORZITTER: MARISKA LELIVELD

REFERENT: HANS VAN HOUT

PROMOVENDUS-REFERENT: JANINE VAN DER RIJ

Leren van co-assistenten: leerstrategieën en stress.

Mirjam van Lohuizen, Jan Kuks, Ally van Hell & Janke Cohen-Schotanus

HBO-Bachelor studenten in Universitaire Masteropleidingen: een vergelijking in studieresultaten, studiebenadering, sociale integratie en generieke vaardigheden.
Jessica Steur, Ellen Jansen & Adriaan Hofman

Hoger Onderwijs

Zaal 3

Papersessie

VOORZITTER: DIRK TEMPELAAR

REFERENT: SABINE SEVERIENS

Een onderzoek naar de determinanten van studiesucces van HBO studenten, specifiek de 2e graads Lerarenopleidingen.

Klaas de Boer & Hennie Brandsma

Coachen van docenten HO volgens de Uvalon Feedback Methode.

Mariska Knol, Rachna in 't Veld, Harrie Vorst, Marc Schabracq & Ap Dijksterhuis

Begeleidingsstijlen van dagelijks begeleiders van promovendi vanuit interpersoonlijk perspectief.

Roeland van der Rijst, Jan van Tartwijk, Tim Mainhard & Theo Wubbels

ICT in het Onderwijs

Zaal 4

Papersessie

VOORZITTER: EGBERT HASKAMP

REFERENT: MARTIN VALCKE

Het effect van een sensitivering door een pretest in computersimulatieomgeving in het voortgezet onderwijs.

Floris Bos, Cees Terlouw & Albert Pilot

Digital storytelling...stimulans tot het overschrijden van een platonische relatie tot kennis?

Jean Claude Callens & Jan Elen

Het effect van instructie en tools op samenwerkend onderzoekend leren.

Nadira Saab, Hannie Gijlers, Wouter van Joolingen & Bernadette van Hout-Wolters

Leren & Instructie

Zaal 5

Papersessie: Leren en instructie in multiculturele onderwijssettings.

VOORZITTER: GERRY REEZIGT

Metacognitieve vaardigheden, intelligentie en schoolprestaties in een multiculturele onderwijssetting.

Michelle Helms-Lorenz & Annemieke Jacobse

The effect of teacher stimulation on the math related talk of elementary age pupils during cooperative learning.

M. Oortwijn

Drietalig onderwijsmodel voor het basisonderwijs in Fryslân.

Bernie van Ruijven

Leren & Instructie

Zaal 6

Papersessie: Mediërende factoren in zelfgestuurd en samenwerkend leren.

VOORZITTER: MAAIKE KOOPMAN

PROMOVENDUS-REFERENTEN: MARJOLEIN
DOBBER, INNE VANDYCK & PATRICIA
BROUWER

Interactie tijdens zelfstandig werken. Leren door spreken en schrijven in de bovenbouw.

Femke Nijland, Piet Hein van de Ven, Sanneke Bolhuis & Sjaak Kroon

Ontwikkelen van een observatie-instrument voor het meten van samenwerkingsvaardigheden bij coöperatief leren.

Eddie Denessen, Henny van der Meijden, Lianne Martens, Iris Verbruggen & Karen Krol-Pot

Internet leren gebruiken in Ontwikkelingsgericht basisonderwijs: de rol(len) van de leerkracht.

Yvonne van Rijk

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 10

Symposium: Professionele ontwikkeling door wetenschappelijk praktijkonderzoek.

Rainer Kaenders

VOORZITTER: PIET HEIN VAN DE VEN REFERENT: JULES PIETERS

Professionele ontwikkeling door actieonderzoek in het wiskundeonderwijs.

Nellie Verhoef & A.S. Posthuma

Wiskunde van wetenschap naar schoolpraktijk.

Rainer Kaenders

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 14

Papersessie: Opleiden en leren van aanstaande docenten.

VOORZITTER: PAULIEN MEIJER

REFERENT: RUBEN HERMANS
PROMOVENDUS-REFERENT: TIM MAINHARD

Kenmerken van krachtige werkplekleeromgevingen voor aanstaande leraren basisonderwijs.

Jeanette Geldens, Herman Popeijus, Vincent Peters & Theo Bergen

De effecten van synchrone- versus asynchrone coaching op het didactische handelen van de leraar in opleiding.

Ralph Hooreman, Piet Kommers & Wim Jochems

Kennisconstructie met behulp van multimediacases.

Maike Vervoort & Ellen van den Berg

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Papersessie: Zorgbeleid en inclusie.

VOORZITTER: ELKE STRUYF

REFERENT: WIM MEIJER

PROMOVENDUS-REFERENT: CHANTAL KESSELS

‘Zorgen voor een zorgbeleid’. Onderzoek naar de parameters van een geïntegreerd zorgbeleid en het effect hiervan op de professionele ontwikkeling van leraren secundair onderwijs.

Karen Keppens

Impact van onderzoek op de praktijk: een nieuwe weg in de opleiding leraar lager onderwijs door het werken in een inclusieve setting.

Alexandre Van Acker, Geert Van Buynder & Inge Van de Putte

Passend onderwijs in de praktijk. Ervaringen met innovatieve integratievormen voor leerlingen met een beperking.

Roel van Steensel & Linda Sontag

De betrouwbaarheid en validiteit van de Vragenlijst Sociale Participatie, een instrument voor het meten van sociale participatie van leerlingen met beperkingen binnen het regulier basisonderwijs.

Marloes Koster & Ysanne Drijber

Posters

Zaal 12 & 13

Beleid & Organisatie

‘Distributed leadership’ in grote Vlaamse secundaire scholen: Feit of fictie?

Hester Hulpia & Geert Devos

Functiebeschrijvingen en evaluaties van leerkrachten in het secundair onderwijs in Vlaanderen: onderzoek naar een opgelegde hervorming.

Melissa Tuytens & Geert Devos

De innovatieve capaciteit van basisscholen bij het invoeren van nieuwe eindtermen voor ICT.

Ruben Vanderlinde & Johan van Braak

Curriculum

Aardrijkskunde en ontwikkelingsgericht onderwijs.

Marian Blankman

Analyse van competenties van de ondernemende academicus.

Jan Nab, Heinze Oost & Albert Pilot

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Autonomie-ondersteunend leraargedrag, toegespitst op het werken met handelingsplannen.

Dolf Janson

Sociale competentie: vergelijkbaarheid leerlingvolgsystemen.

Ton Klein & Miriam Walraven

Methodologie & Evaluatie

Lokale overlegplatforms in Vlaanderen: Wetenschappelijk Evaluatieonderzoek.

Marie-Anne Godderis, Joke De Bruyne & Peter Van Petegem

Onderwijs & Samenleving

Ouderbetrokkenheid als determinant van leerprestaties en welbevinden van leerlingen in het lager onderwijs.

Lien Ghysens & Johan van Braak

The Participant Role Approach to Bullying in schools; What is the added value of Social Network Analysis?

Gijs Huitsing & René Veenstra

Gender Specifieke agressie: De dader, het slachtoffer, de vorm van agressie en de sociale reputatie.

Anke Munnikma & René Veenstra

Evaluatie van Onderwijsachterstandenbeleid in de gemeente Groningen.

Lianne Bleker, Bernadet de Jager & Els Lugthart

VOORZITTER: WIM MEIJNEN

GE-REGEL-DE ONTMOETING als voorwaarde voor de ontwikkeling van interculturele competenties.

Ina ter Avest & Klaes Eringa

Allochtone Ouders op School : Kwalitatief Participatieonderzoek in Vlaanderen.

Marie-Anne Godderis & Peter Van Petegem

Een grootstedelijk perspectief op de onderwijsarbeidsmarkt.

Bart van Hulst & Eva van der Boom

Discriminatie van allochtone deelnemers in de beroepspraktijkvorming (BPV).

Margriet van der Sluis & Marian Hulshof

Parallelsessie 5, donderdag 16:00 – 17:30

Beleid & Organisatie

Zaal 1

Symposium: Beter leren, beter presteren. Hoe consolideer je onderwijsverbetering?

Harrie Kooijman, Susanne Huijbregts & Thoni Houtveen

VOORZITTER: ROELANDE HOFMAN

REFERENT: SUZANNE BEEK

Beleid & Organisatie

Zaal 5

Symposium: Breed of smal opleiden?

Frederik Riemersma

VOORZITTER: ROEL BOSKER

REFERENT: SJOERD KARSTEN

Breed of smal opleiden? Een vergelijking tussen het oude VBO en MAVO en het nieuwe VMBO.

Lex Borghans, Johan Coenen & Rolf van der Velden

Breed of smal opleiden in het voortgezet onderwijs.

Hanke Korpershoek, Hans Kuyper & Greetje van der Werf

Vraag en aanbod in het onderwijs voor twaalf- tot twintigjarigen.

Frederik Riemersma & Ib Waterreus

Beleid & Organisatie

Zaal 6

Papersessie

VOORZITTER: SANDRA WETZELS

REFERENT: LYSET REKERS-MOMBARG
PROMOVENDUS-REFERENT: MARJOLEIN
TORENBEEK

Professionals in stress: Accreditatie versus academische vrijheid.

Everard van Kemenade

Sociaal kapitaal van de schoolorganisatie: sociale netwerken en vertrouwen in het schoolteam.

Nienke Moolenaar, Sjoerd Karsten & Peter Slegers

Verstaanbare schoolfeedback een realiteit?

Goedele Verhaeghe & Jean Pierre Verhaeghe

Curriculum

Zaal 3

Symposium: Onderwijskundig Ontwerponderzoek, een methodologisch perspectief op drie ontwerponderzoeken.

Ilya Zitter

VOORZITTER: SUSAN MCKENNEY

REFERENT: ROBERT JAN SIMONS

Parallele ontwikkelingen op leerling-, docent- en schoolniveau gedurende het eerste (her)ontwerpjaar.

Karen Krol, Annoesjka Boersma & Anne Toorenaar

Het ontwerpen van innovatieve leercontexten middels een proces van co-evolutie.

Patrick Sins & Crina Damsa

Het ontwerpen van 'scaffolds' voor competentiegerichte, ICT-ondersteunde leeromgevingen in het Hogere Beroepsonderwijs – een onderwijskundig ontwerponderzoek.

Ilya Zitter

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Symposium: Effecten van leestraining bij leerlingen met lees- en spellingproblemen en dyslexie.

Ria Kleijnen

VOORZITTER: RIA KLEIJNEN

REFERENT: WIED RUIJSSENAARS

De leerkracht als begeleider van leerlingen met leesproblemen. Resultaten van een interventiestudie.

Wilma Jongejan

Het effect van zelfmonitoring procedures op accuratesse en snelheid van technisch lezen bij leerlingen met leesproblemen.

Anita Blonk

Leerlingen in de midden- en bovenbouw van het SBO weer gemotiveerd aan het lezen. Een studie naar de effecten van het SLIM-programma.

Hanneke Wentink

Evidence-based effecten van integrale multimediale lees- en spellingtraining en integrale zorgontwikkeling in het SBO/BAO.

Ria Kleijnen, Sui Lin Goei & Marlou Janssen

Effectieve lees- en spellinginterventie Nederlands en Engels voor leerlingen met leesproblemen en dyslexie in het Voortgezet Onderwijs.

Esther Steenbeek & Ria Kleijnen

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 9A

Papersessie: Leerlingbegeleiding en zorgkwaliteiten.

VOORZITTER: WIM MEIJER

De Cognitieve Kwaliteit van Gestructureerde Open Verslagen.

Rupert Genseberger

Congruentie in onderliggende waarden en overtuigingen in relatie tot schoolcultuur en actieonderzoek.

Hans van Huijgevoort

Van sociale uitsluiting naar actief burgerschap. Voortijdig schoolverlaten in Zuid-Afrika, Tanzania, Oeganda en Nederland.

Jacques Zeelen & Josje van der Linden

Methodologie & Evaluatie

Zaal 2

Papersessie: Vergelijken en ontwikkelen van instrumenten ten behoeve van de bevraging bij leerlingen.

VOORZITTER/REFERENT: GUNTER MARIS PROMOVENDUS-REFERENT: MARTIN VOS

Meten van vaardigheden en strategiegebruik bij breuken – een pilot in 2VWO.

Geeke Bruin-Muurling, Ruurd Taconis & Wim Jochems

Observatie van schrijfprocessen en kennisverandering: een vergelijking tussen stimulated recall interviews en hardopdenken.

Carien Bakker & Kees de Glopper

De Ontwikkeling van een Test voor het Meten van Fonologische Vaardigheden in Groep 2 t/m 4 van het Basisonderwijs.

Samantha Bouwmeester & Susan van Rijen

Enkele psychometrische karakteristieken van innovatieve items.

Silvester Draaijer

Methodologie & Evaluatie

Zaal 4

Papersessie: Instrumenten voor en over docenten.

VOORZITTER: JEAN PIERRE VERHAEGHE REFERENT: PERRY DEN BROK

De generaliseerbaarheid van competentiebeoordelingen bij docenten op basis van een videodossier.

Mirjam Bakker, Douwe Beijaard, Erik Roelofs, Piet Sanders & Nico Verloop

Validiteit en betrouwbaarheid van een evaluatiefiche CPR bij studenten Lichamelijke Opvoeding.

Kristine De Martelaer, V. Van Raemdonck, K. Monsieurs & T. Uffink

De SOLO-taxonomie als hulpmiddel bij het beoordelen van opdrachten van beginnende universiteitsdocenten.

Jelle Geyskens, Ann Stes & Peter Van Petegem

De onderwijsaanpak van docenten: een studie naar de validiteit en betrouwbaarheid van een Nederlandstalige versie van de ATI.

Ann Stes, Sven De Maeyer & Peter Van Petegem

Onderwijs & Samenleving

Zaal 10

Keynote: Taakspel, een preventieve interventie gericht op de reductie van gedragsproblemen op school: Wat is het? Werkt het? Hoe werkt het?

Pol van Lier

VOORZITTER/REFERENT: MENNO REIJNEVELD

Onderwijs & Samenleving

Businessroom

Symposium: De kloof tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk: resultaten van Nederlands en Vlaams onderzoek.

Ruben Vanderlinde, Hein Broekkamp, Johan van Braak & Bernadette van Hout-Wolters

VOORZITTER: MARIJK VAN DER WENDE REFERENT: PETER VAN PETEGEM & WIM JOCHEMS

De kloof tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk: wat vinden de betrokken partijen?

Hein Broekkamp & Bernadette van Hout-Wolters

De kloof tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk verkend in Vlaanderen.

Ruben Vanderlinde & Johan van Braak

PROO

Zaal 14

Symposium: COOL⁵⁻¹⁸: het nieuwe PROO-onderwijscohort in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en MBO.

Linda Sontag

VOORZITTER: GEERT TEN DAM

De opzet van COOL⁵⁻¹⁸ in het basisonderwijs.

Lia Mulder & Guuske Ledoux

De opzet van COOL⁵⁻¹⁸ in het voortgezet onderwijs en het MBO.

Greetje van der Werf

Het volgen van cognitieve vaardigheden van basisonderwijs tot MBO?

Anton Béguin

Het volgen van onderwijsloopbanen aan de hand van de onderwijsnummerbestanden.

Marijke Hartgers & Wilmie Weltens

Posters

Zaal 12 & 13

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Naar een levenslang lerende samenleving in Europa: De bijdrage van opleidingssystemen. *Ellen Boeren, Ella Desmedt & Ides Nicaise*

De ontwikkeling van een monitor om de competentiegerichtheid van opleidingen te meten: de CGO Thermometer. *Miriam Goes-Daniëls*

Casestudie naar de kenmerken van een referentiekader voor meerjarenstudentenprognoses in ROC's.

Henk Ritzen & Willemijn Evers

Hoger Onderwijs

Onderzoek onder Constructie. *Loes Houweling*

Welke studenttevredenheidsobjecten worden door studenten zelf aangegeven?

Wil Kwinten, Henk van Opstal, Jan Maas & Ger van Vugt

Evaluatie van de arts als supervisor; ontwikkeling van een evaluatie-instrument.

Renée Stalmeijer, Diana Dolmans, Ineke Wolfhagen & Albert Scherpbier

Detectie en remediering van voorkennistekorten in de basisdisciplines wiskunde en chemie bij eerstejaars bachelorstudenten van de faculteit Wetenschappen.

Carolien Van Soom, Bart Bories, Ine Esters & Sophie Raedts

Onderwijsvernieuwing op objectieve gronden (?): casusonderzoek in een academische bachelor.

Eddy Carette, Jean-Pierre De Greve, Jan Danckaert, Alexandre Sevrin

Van mannen wordt je vrolijk. *Mart Ottenheim & Ton Kallenberg*

ICT in het Onderwijs

Peer review online, criteria voor een vergelijking van systemen.

Ineke van den Berg, Patris van Boxel, Silvester Draaijer & Erik de Graaff

ViPs: Zelfinstructieprogramma's voor de Basisaantekening Psychodiagnostiek.

Casper Hulshof, Pascal Wilhelm, Manon de Jong & Henk van der Molen

Studenten in het hoger onderwijs en instant messaging: een vooronderzoek naar gebruik en wensen voor educatie.

Gijs de Bakker, Peter Sloep & Wim Jochems

Leren & Instructie

Pearsons correlatiecoëfficiënt: misvattingen bij studenten.

Ana Elisa Castro Sotos, Stijn Vanhoof, Wim Van den Noortgate & Patrick Onghena

Evalueren van brede leerlingontwikkeling bij onderzoekend en ontwerpend leren in het primair onderwijs.

Pierre Kemmers, Marja van Graft & Martin Klein Tank

Evoluties in statistisch redeneren: gemiste kansen?

Stijn Vanhoof, Ana Elisa Castro Sotos, Patrick Onghena & Lieven Verschaffel

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Het bestuderen van leerlingwerk in docentnetwerken en de invloed daarvan op de professionele ontwikkeling van docenten.

Marieke Andrae, Douwe Beijaard, Martin Goedhart & Kees de Glopper

Percepties van leraren van hun professionele identiteit en hoe deze zijn gerelateerd aan hun werk in de praktijk.

Esther Canrinus, Douwe Beijaard, Jaap Buitink & Michelle Helms-Lorenz

Professionele leergemeenschappen in de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).

Ruud Gorter, H.R.M.A. van der Heijden, Marije Schreuder

De onderzoekende leraar basisonderwijs.

Hanneke Issing

Pedagogische constructen van docenten bij het interpreteren van praktijksituaties.

Carlos van Kan, Petra Ponte & Nico Verloop

Kennisobjecten als digitaal leermiddel.

Linda Romviel, Jeanette Geldens, Herman Popeijus & Eddie Denessen

De ontwikkeling van professionele leergemeenschappen in Nederlandse basisscholen: gebruik van een model.

Mirjam Timmerman, Eric Verbiest & Peter Slegers

Het Cognitive Apprenticeship Model als 'gereedschap' voor opleiders in de school.

Corinne van Velzen van & Monique Volman

Hoe ontwikkelt de leraar zich?

Iris Windmuller

Parallelsessie 6, vrijdag 10:30 – 12:15

Beleid & Organisatie

Zaal 1

Symposium: Ontwikkelingen in het onderzoek naar kwaliteitszorg in scholen.

Jan Vanhoof

VOORZITTER: PETER VAN PETEGEM

REFERENT: ADRIE VISSCHER

Ontwikkelingen in kwaliteitszorg tussen 2003 en 2006.

Roelande Hofman

Kwaliteitsvolle zelfevaluaties. Resultaat en proces door de ogen van Vlaamse deskundigen.

Jan Vanhoof & Peter Van Petegem

Evaluatie van het gebruik van een zelfevaluatie instrument voor het basisonderwijs.

Kim Schildkamp

Van review naar verbetering in het Europese initiële beroepsonderwijs.

Maria Hendriks & Adrie Visscher

Beleid & Organisatie

Zaal 3

Papersessie: Onderwijsbeleid op macro-, meso- en micro-niveau.

VOORZITTER: BERNADETTE DIJKSTRA

Studiekosten in het basisonderwijs in Vlaanderen.

Joost Bollens & Mayke Poesen-Vandeputte

Welke rollen spelen de scholengemeenschappen in het secundair onderwijs in Vlaanderen volgens de beleidsactoren? Een historisch-onderwijskundige analyse (1977-2007).

Sofie Boone, Marc Depaepe & Geert Kelchtermans

De herijking van het zorgbeleid in het Nederlands onderwijs. Een ex ante evaluatie.

Guuske Ledoux, Yolande Emmelot & Sjoerd Karsten

Schoolbesturen over de maatschappelijke opdracht van de school en 'goed bestuur' (governance).

Monique Turkenburg

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Zaal 2

Papersessie

VOORZITTER: MARTIN VALCKE

REFERENT: TRUUS HARMS & ISABEL
RAEMDONCK

Kwaliteit van Competentie Assessment Programma's: een zelf-evaluatie door 8 MBO-scholen.

Liesbeth Baartman, Frans Prins, Paul Kirschner & Cees van der Vleuten

Routineverandering binnen het beroepsonderwijs.

Karin Truijten & Loek Nieuwenhuis

Docentrollen in competentiegericht onderwijs.

Renate Wesselink, Harm Biemans & Martin Mulder

Transitie Vmbo-Mbo - Ervaringen tijdens de overgang van het Vmbo naar het Mbo in de sector Techniek.

Ellen Klatter

Curriculum

Zaal 9B

Papersessie

VOORZITTER: NADINE ENGELS

REFERENT: WILMAD KUIPER

Rol leraren bij leerplanontwikkeling.

Henk Ankoné, Jacqueline Kerkhoffs & Rob de Kievit

Leerbronnen en leeromgevingen in scholen voor vernieuwend onderwijs.

Nora Steenbergen, Joke Voogt, Sigrid Loenen & Annette Thijs

De invloed van percepties over de didactische werkvormen op de onderwijservaringen en gerapporteerde leerwinsten van studenten.

Katrien Struyven, Filip Dochy & Steven Janssens

Hoger Onderwijs

Businessroom

Symposium: Onderzoek in het HBO: Relevantie voor Hoger Onderwijs, kennisontwikkeling en beroepspraktijk.

Uulkje de Jong

VOORZITTER: UULKJE DE JONG

De positie van onderzoek in het HBO: de geschiedenis van de discussie.

Didi Griffioen

Design praktijkgericht onderzoek in het HBO.

Leny Vink

Onderzoek op hogescholen wordt onderzoek van hoge kwaliteit.

Jos Willems

Twee benen in één kous?

Wim Jochems

Hoger Onderwijs

Zaal 13

Papersessie (Engelstalig/in English)

VOORZITTER: GERDA VISSER-WIJNVEEN

REFERENT: DAI HOUNSELL

PROMOVENDUS-REFERENT: DANIELLE DE BOER

Differences in Learning Approach: Open-book Tests versus Closed-book Tests.
Marjolein Heijne-Penninga, Jan Kuks, Adriaan Hofman & Janke Cohen-Schotanus

Onderwijskundige professionalisering: (wat) levert het op?
Ann Stes, Liesje Coertjens & Peter Van Petegem

Verwachting en realiteit; een effect op de aansluiting VWO-WO?
Marjolein Torenbeek, Ellen Jansen & Adriaan Hofman

ICT in het Onderwijs

Zaal 12

Symposium: Zelfstandig kennis verwerven met behulp van multimedia of samenwerking.

Egbert Harskamp

VOORZITTER: JEROEN VAN MERRIËNBOER REFERENT: ANNE VAN STREUN

Geldt de multimediatheorie van Mayer ook voor reguliere onderwijssituaties?
Egbert Harskamp, Richard Mayer & Cor Suhre

Effect van modaliteit en reflectie op transfer.
Pieter Wouters, Fred Paas & Jeroen van Merriënboer

Het effect van indirecte digitale ondersteuning tijdens het oplossen van natuurkundeopgaven op het ontwikkelen van strategische kennis.
Henk Pol, Egbert Harskamp & Cor Suhre

Leren & Instructie

Zaal 14

Symposium: Real instruction, real theory, real learning. (Engelstalig/in English)

Paul Kirschner & Paul Chandler

VOORZITTER: PAUL KIRSCHNER

REFERENT: PAUL CHANDLER

Determinants for the effectiveness of collaborative learning.
Femke Kirschner & Fred Paas

Searching for strategies helping students structure geographical research papers in a domain-specific way.

Hilde Wildschut & Joop van der Schee

May we have your attention please!
Tamara van Gog & Fred Paas

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 9A

Papersessie: Invloed van opvattingen en werkplaatscondities op professionele ontwikkeling en functioneren van leraren.

VOORZITTER: DINEKE TIGELAAR

REFERENT: KLAAS VAN VEEN

Samenwerking en collegialiteit van leerkrachten als werkplaatscondities. Een kritische literatuuranalyse.

Geert Kelchtermans

Beginnende leerkrachten en hun beroepssocialisatie in concentratiescholen.

Liesbeth Piot, Geert Kelchtermans & Katrijn Ballet

Opvattingen over onderwijs, percepties van contexten en de keuze voor werkvormen van leraren in het basisonderwijs.

Frank Willems, Eddie Denessen, Chris Michels & Klaas van Veen

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 5

Papersessie: Praktijkkennis en gedragsverandering bij docenten

VOORZITTER: PETRA PONTE

REFERENT: PERRY DEN BROK

Interactiegedrag van vakdocenten in het VMBO: nascholing en gedragsverandering.

Nanette Bienfait, Jan Berenst, Kees de Glopper & Berend Stellingwerf

Interactievaardigheden bij onderzoekend en ontwerpend leren in het basisonderwijs.

Marja van Graft, Pierre Kemmers, Akke de Blauw & Resi Damhuis

Cognities omtrent interactie van vakdocenten in het VMBO: nascholing en verandering.

Berend Stellingwerf, Nanette Bienfait, Jan Berenst & Kees de Glopper

Vakdidactische praktijkkennis van ervaren docenten biologie en verzorging.

Greetje Timmerman

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Symposium: Goed onderwijs aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Linda Sontag

VOORZITTER: NICO BOLLEN

REFERENT: SIP JAN PIJL

Gedragsproblemen in de school en competenties van leraren.

Tessa Marx, Ed Smeets & Hans van Gennip

De kwaliteit van het onderwijs aan LGF-leerlingen met gedragsproblemen (cluster 4) in reguliere scholen.

Gerry Reezigt & Piet van de Pol

Plaatsing van LGF-leerlingen in het reguliere basisonderwijs: effecten op schoolvaardigheden, participatie, zelfbeeld, schoolbeleving en probleemgedrag.

Evelyn Kroesbergen, Sanne van der Ven & Paul Leseman

Kenmerken van leerkrachten in basis- en voortgezet onderwijs in relatie tot onderwijs aan rugzakleerlingen.

Linda Sontag & Roel van Steensel

Methodologie & Evaluatie

Zaal 4

Symposium: Vaststellen, verbeteren en verantwoorden van de kwaliteit van de schoolexamens.

Hans Kuhlemeier

VOORZITTER: KARIN BÜGEL

REFERENT: BRUNO VREEBURG

Internationaal gangbare moderatieprocedures voor het vaststellen en verbeteren van de kwaliteit van schoolexamens.

Hans Kuhlemeier

Groeide de ongelijkwaardigheid van het eindexamen tussen scholen verder in 2006?
Discrepancies tussen de cijfers voor het schoolonderzoek en het centraal examen in
het voortgezet onderwijs: 2006 versus 1998–2005.

Marloes de Lange & Jaap Dronkers

Over een systeem van afzonderlijke zak-/slaagbeslissingen voor CE en SE.

Anton Béguin

De meetkwaliteit van de Kwaliteitsmonitor Schoolexamens.

Jan van Weerden & Hans Kuhlemeier

Onderwijs & Samenleving

Zaal 10

Symposium: Het PRIMA anti-pestbeleid: implementatie in Nederland.

Karin Wiefferink, Mariska Klein Velderman, Anne van Dorst & Josien ter Beek

VOORZITTER: THEO PAULUSSEN

REFERENT: ANDREA DE WINTER

Pesten en kwaliteit van leven: de kwetsbaarheid van kinderen met en zonder speciale
zorgbehoeften.

Mariska Klein Velderman

Relatie tussen zelfrapportage en peernominatie met betrekking tot slachtoffers en
daders van pesten.

Anne van Dorst

De ontwikkeling van een effectief anti-pestbeleid in Nederland: het PRIMA anti-
pestbeleid.

Josien ter Beek

De implementatie van het PRIMA-anti-pestbeleid.

Karin Wiefferink

Onderwijs & Samenleving

Zaal 6

Papersessie: Competenties: bijdragen van onderwijs aan niet-cognitieve doelen.

VOORZITTER: LEX HERWEIJER

REFERENT: BERNADET DE JAGER

PROMOVENDUS-REFERENT: NIENKE

MOOLENAAR & MAAIKE ENDEDIJK

De Sociale Competentie Observatielijst (SCOL) en de LeerlingSCOL als
ondersteuning bij planmatig onderwijs in sociale competentie.

Froukje Joosten

Etnische verschillen in burgerschapscompetenties.

Maartje van der Niet

Dialogisch leren in waardevormend onderwijs.

Jaap Schuitema, Carla van Boxtel, Geert ten Dam & Wiel Veugelers

Verband tussen welbevinden en prestaties in het secundair onderwijs.

Karen Van Petegem & Antonia Aelterman

Parallelsessie 7, vrijdag 13:15 – 15:00

Beleid & Organisatie

Zaal 1

Papersessie: Interne en externe kwaliteitszorg/toezicht.

VOORZITTER: ADRIE VISSCHER

Ontwikkelingen in scholen: interne en externe kwaliteitszorg.

Marianne Boogaard, Edith van Eck, Yolande Emmelot, Guuske Ledoux & Wil Oud

Onderwijstijd in het voortgezet onderwijs.

Eva van Cooten, Sandra van Otterloo & Sjerp van der Ploeg

Effecten en neveneffecten van onderwijstoezicht.

Melanie Ehren

Interne en externe evaluatie in een context van verantwoording en schoolontwikkeling. Hoe verenigbaar zijn beide?

Jan Vanhoof & Peter Van Petegem

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Zaal 14

Keynote: Sturen op evidentie. Op ramkoers in het beroepsonderwijs.

Wim Nijhof

VOORZITTER: LOEK NIEUWENHUIS

REFERENT: BEREND KAMPHUIS

Hoger Onderwijs

Businessroom

Symposium: Perspectieven op de relatie tussen onderwijs en onderzoek.

Gerda Visser-Wijnveen, Jan van Driel, Nico Verloop, Anthonya Visser, Roeland van der Rijst, Jan Kijne, Wendy Schouteden, An Verburgh, Geraldine Clarebout & Jan Elen

VOORZITTER: JAN ELEN

REFERENT: ELKE STRUYF

Onderliggende concepties van de relatie tussen onderzoek en onderwijs.

Gerda Visser-Wijnveen, Jan van Driel, Nico Verloop & Anthonya Visser

Wetenschappelijke onderzoekende houdingen in natuurwetenschappelijk onderzoek en onderwijs.

Roeland van der Rijst, Jan van Driel, Jan Kijne & Nico Verloop

De integratie van onderzoek in het onderwijscurriculum.

Wendy Schouteden, An Verburgh & Jan Elen

Kwaliteitspercepties van studenten: de rol van onderzoeksintegratie.

An Verburgh, Jan Elen & Geraldine Clarebout

Hoger Onderwijs

Zaal 13

Papersessie (Engelstalig/in English)

VOORZITTER: PAUL PETERS

REFERENT: DAI HOUNSELL

Het Walberg onderwijsproductiviteit model bij ouderejaarsstudenten hoger onderwijs.

Marjon Bruinsma & Ellen Jansen

De samenhang tussen instroomkenmerken, leerstijlkenmerken en studieresultaten bij eerstejaarsstudenten hoger onderwijs.

Vincent Donche, Peter Van Petegem, Herman Van de Mosselaer & Winfried Ottoy

Sociale en academische integratie en studievoortgang in probleem gestuurd onderwijs.
Sabine Severiens

ICT in het Onderwijs Zaal 12

Vervolg symposium: Zelfstandig kennis verwerven met behulp van multimedia of samenwerking. (Engelstalig/in English)

Egbert Harskamp

VOORZITTER: ANNE VAN STREUN

REFERENT: PAUL CHANDLER & JEROEN
VAN MERRIËNBOER

Bekendheid met groepsleden: hoe goed ik jullie ken, beïnvloed onze online samenwerking.

Jeroen Janssen, Gijsbert Erkens, Alyda Griffioen, Paul Kirschner & Gellof Kanselaar

Sekseverschillen in cognitieve representaties bij het oplossen van natuurkunde problemen.

Ning Ding & Egbert Harskamp

De rol van taakcomplexiteit in de efficiëntie van individueel en samenwerkend leren.

Femke Kirschner & Fred Paas

Leren & Instructie Zaal 5

Symposium: Leerzame kenmerken van prentenboeken.

Kees de Glopper

VOORZITTER: JAN BERENST

REFERENT: KEES DE GLOPPER

De meerwaarde van levende boeken voor jonge risicokinderen.

Marian Verhallen & Adriana Bus

Het identificeren van kenmerken van prentenboeken die leren van wiskunde door kleuters kunnen ondersteunen.

Sylvia van den Boogaard & Marja van den Heuvel-Panhuizen

Ondersteuning van de ontwikkeling van literaire competentie bij kleuters door prentenboeken.

Coosje van der Pol

Prentenboeken en de sociale en emotionele ontwikkeling van kleuters.

Aletta Kwant

Leren & Instructie Zaal 6

Papersessie: Meso-onderzoek naar leren en instructie in de basisschool.

VOORZITTER: MICHELLE HELMS-LORENZ

Micropolitieke strategieën bij leerlingen in de basisschool.

Geert Kelchtermans & Marije Bijmens

Realisaties van leraren in de lagere school op het vlak van zelfsturend leren.

Koen Lombaerts & Nadine Engels

Maatregelen ter verbetering van de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs.

Eric Robbers & Henny van der Meijden

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 2

Papersessie: Werkomgeving en professioneel functioneren van leraren.

VOORZITTER: JAAP BUITINK

REFERENT: MIEKE BREKELMANS

Worstelen met werkdruk. De ervaring van intensificatie bij leerkrachten in het basisonderwijs.

Katrijn Ballet & Geert Kelchtermans

Docentennetwerk Docentium: een vergelijking tussen deelnemers en niet-deelnemers.

Bernadette Dijkstra & Roelande Hofman

Docenten als professionals? Ja, als professionals. Implicaties voor opleiding, professionele ontwikkeling, werkcondities en maatschappelijk discours.

Klaas van Veen

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Zaal 9A

Papersessie: Professionalisering van persoon en context.

VOORZITTER: KAREN VAN PETEGEM

REFERENT: PAULIEN MEIJER

Kennisontwikkeling in het HBO: een integrale en interactieve onderzoeksbenadering.

Petra Ponte

De ontwikkeling van de professionele identiteit van twee lerarenopleiders in de hedendaagse context.

Anja Swennen, Monique Volman & Mineke van Essen

Leerling- & Onderwijsbegeleiding

Zaal 11

Symposium: Ontwikkeling en loopbanen van (risico)leerlingen: het SiBO-onderzoek.

Pieter Verachtert

VOORZITTER: JAN VANDAMME

REFERENT: WIM MEIJNEN

Korte termijneffecten van onderwijsvertragende maatregelen na de derde kleuterklas in Vlaanderen.

Els Gadeyne, Pol Ghesquière & Patrick Onghena

De rol van psychosociale variabelen in de predictie van rekenvaardigheden bij jonge kinderen.

Pieter Verachtert, Patrick Onghena & Pol Ghesquière

De kloof tussen kansrijk en kansarm: evolutie, achtergronden en schooleffecten in het eerste leerjaar van de basisschool.

Jean Pierre Verhaeghe & Jan Van Damme

Kansarme leerlingen in de derde kleuterklas: een afbakening van de groep en hun scoreprofiel op Taal en Wiskunde.

Tineke Reynders & Ides Nicaise

Methodologie & Evaluatie

Zaal 4

Symposium: Examens, onderwijsrendement, schoolkenmerken en risicogestuurd toezicht in het voortgezet onderwijs.

Bruno Vreeburg, Joke Kordes & Inge de Wolf

VOORZITTER: ANTON BÉGUIN

REFERENT: H. VAN DEN BERGH

De detectie van het verschil tussen schoolexamen en centraal examen in het voortgezet onderwijs.

Bruno Vreeburg

Schoolkenmerken en examens. Het verschil tussen schoolexamen en centraal examen in het voortgezet onderwijs.

Joke Kordes

Het risicomodel leerresultaten in het voortgezet onderwijs.

Inge de Wolf

Onderwijs & Samenleving

Zaal 10

Symposium: Scholen voor cohesie.

Anne Bert Dijkstra

VOORZITTER: ANNE BERT DIJKSTRA

REFERENT: MICHA DE WINTER

Een leerplan voor democratische burgerschapsvorming.

Sophie Verhoeven

Scholen in burgerschap.

Hans Hooghoff & Jeroen Bron

Metten van burgerschapscompetenties bij leerlingen van 11 tot 16 jaar.

Geert ten Dam, Femke Geijssel, Guuske Ledoux & René Reumerman

Onderwijs en burgerschap op scholen voor basis- en voortgezet onderwijs.

Anne Bert Dijkstra, Gerry Reezigt & Wilfried Ruiter

Onderwijs & Samenleving

Zaal 3

Symposium: Resultaten van de PPON taalpeilingen Nederlands en Engels.

Bas Hemker

VOORZITTER: BAS HEMKER

REFERENT: CEES GLAS

Leesvaardigheid aan het einde van het basisonderwijs.

Karin Heesters

Leesattitude en buitenschools leesgedrag van leerlingen in het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs.

Frank van der Schoot & Bas Hemker

Taalvaardigheid Engels aan het eind van het basisonderwijs.

Bas Hemker, Karin Heesters & Marion Feddema